

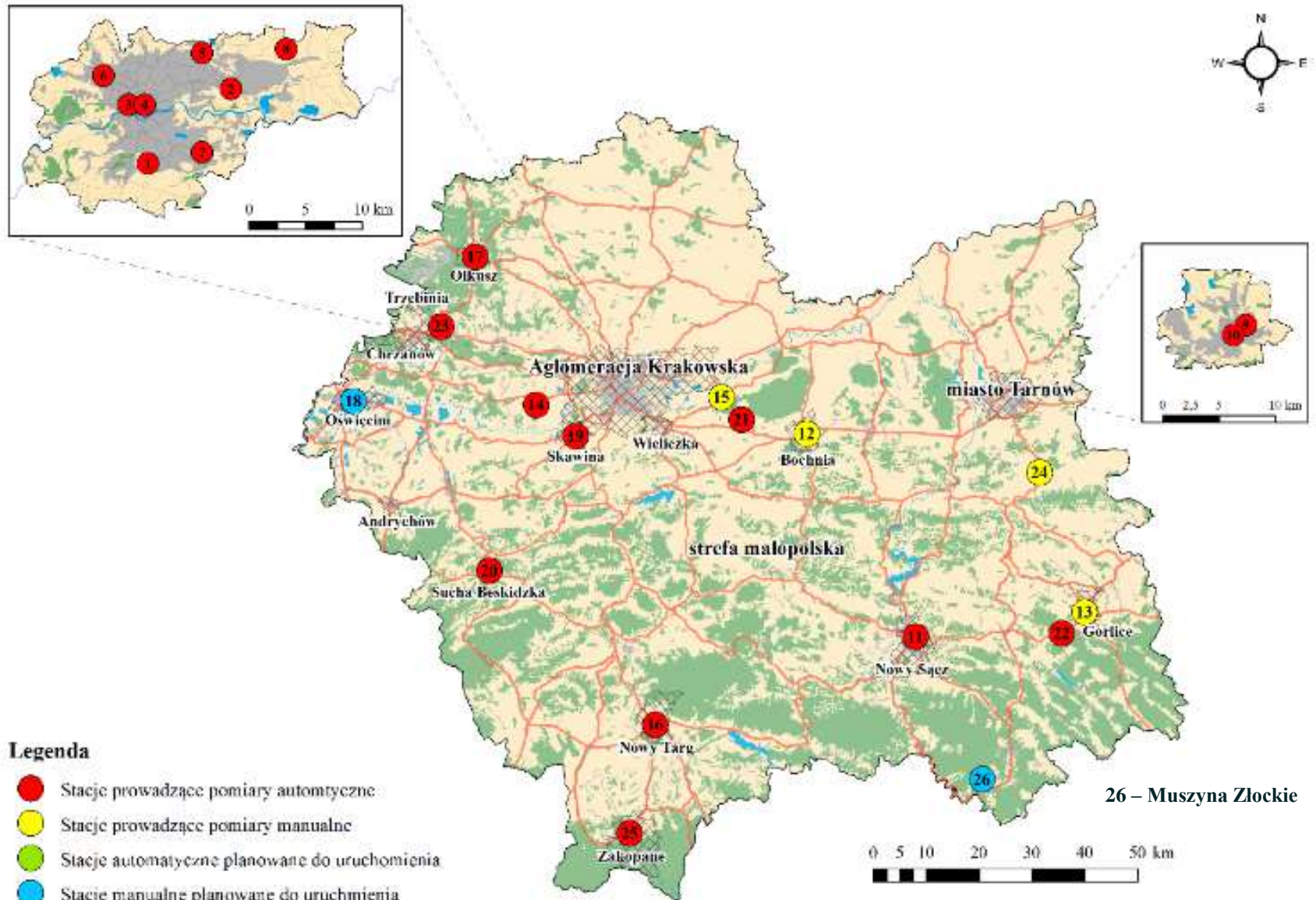

**Egzekwowanie realizacji
Programów Ochrony Powietrza
w 182 gminach Województwa
Małopolskiego
Kraków 25.11.2019r.**

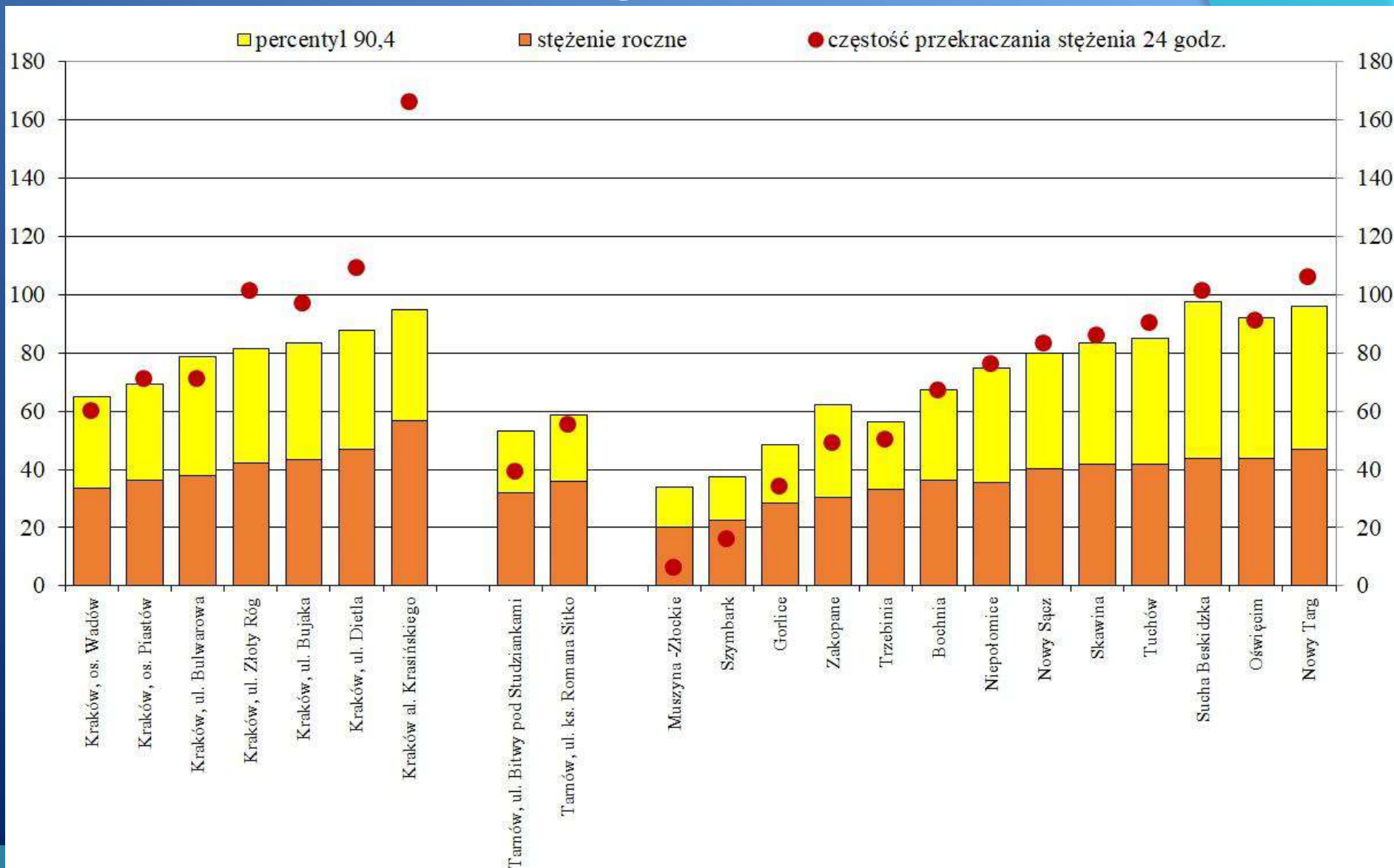
**Dlaczego należy zwiększyć skuteczność
egzekwowania realizacji Programów
Ochrony Powietrza?**

Lokalizacja stacji monitoringu jakości powietrza działających w ramach PMŚ w 2018 roku

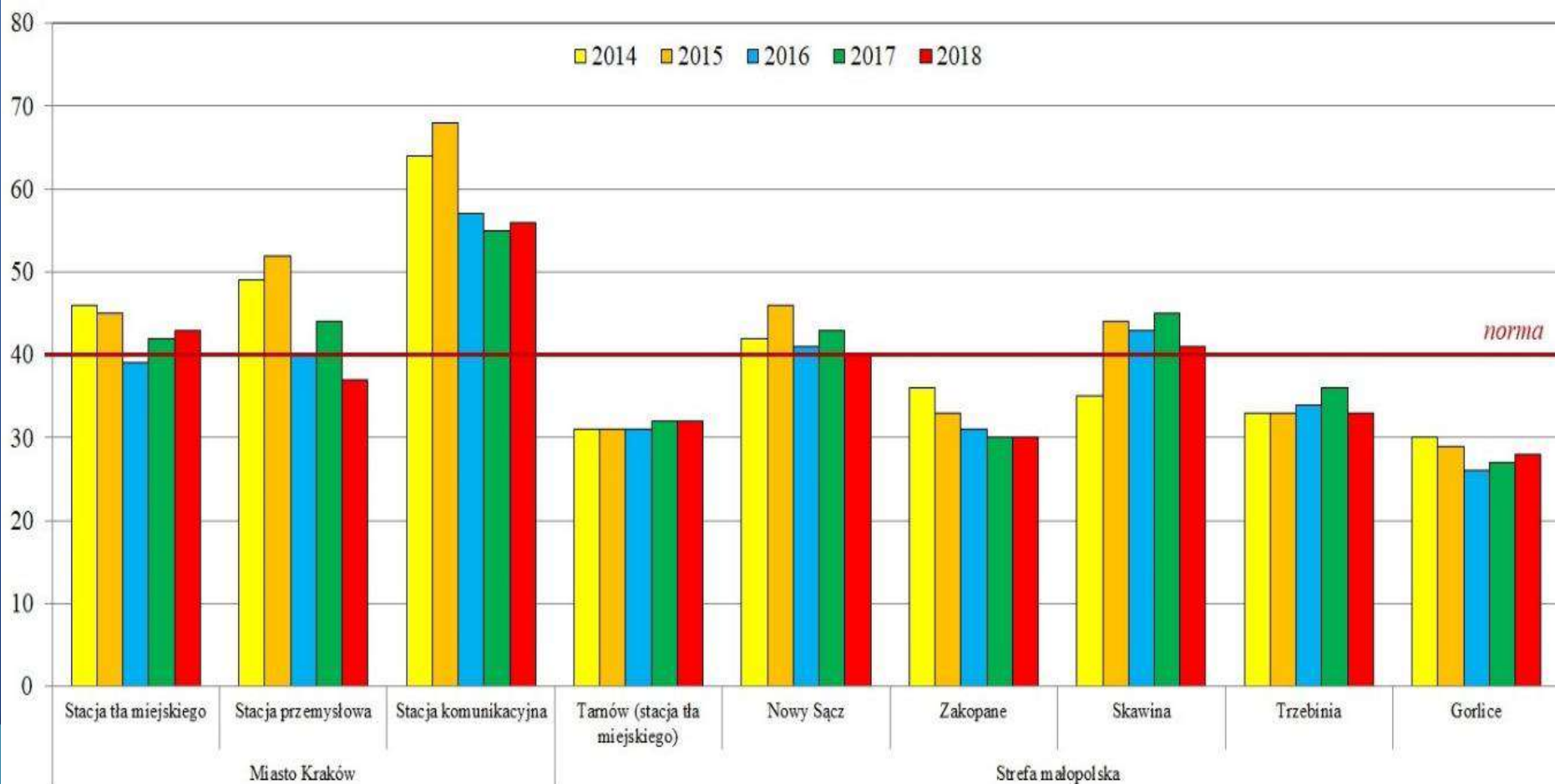
GIOŚ_Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Krakowie

Stężenia średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] oraz częstość przekraczania normy dobowej pyłu zawieszonego PM10 w 2018 roku

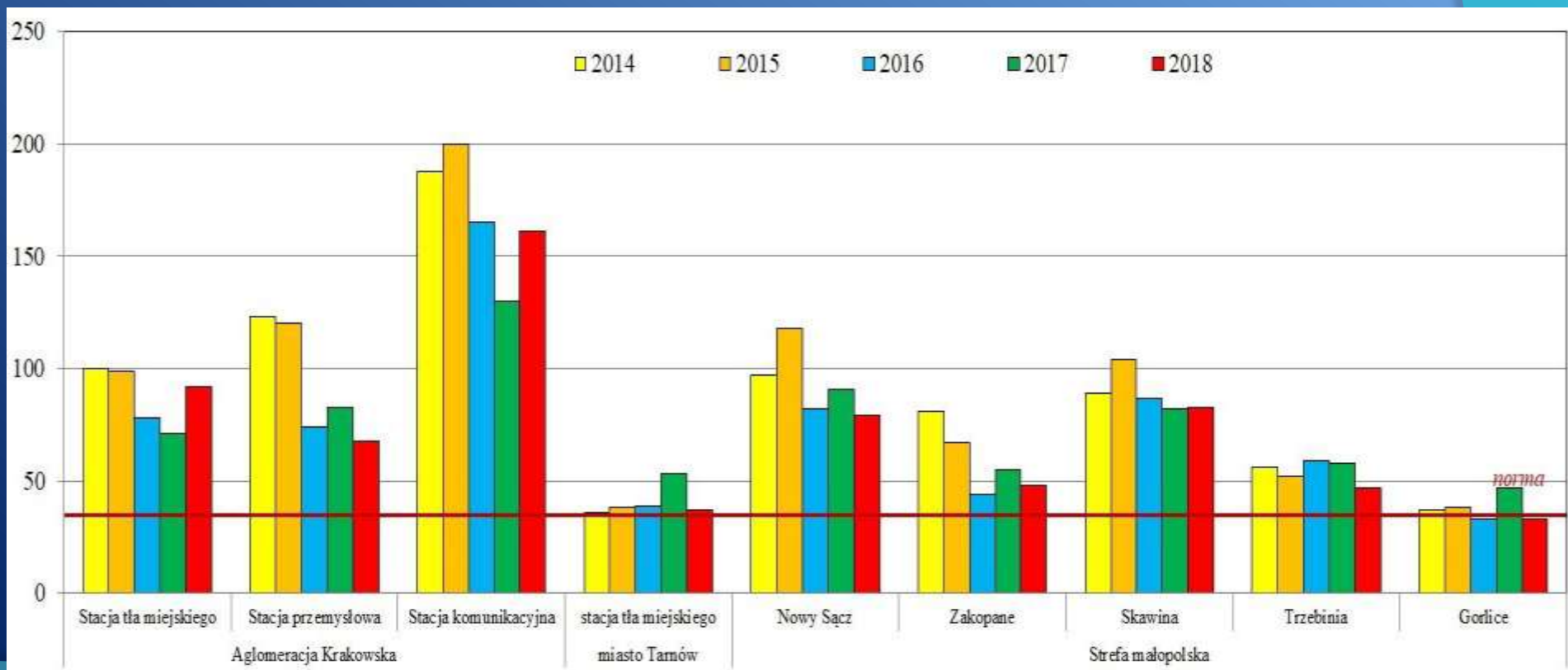
GIOŚ_Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Krakowie

Stężenia średnioroczne pyłu zawieszonego PM10 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] w latach 2014-2018

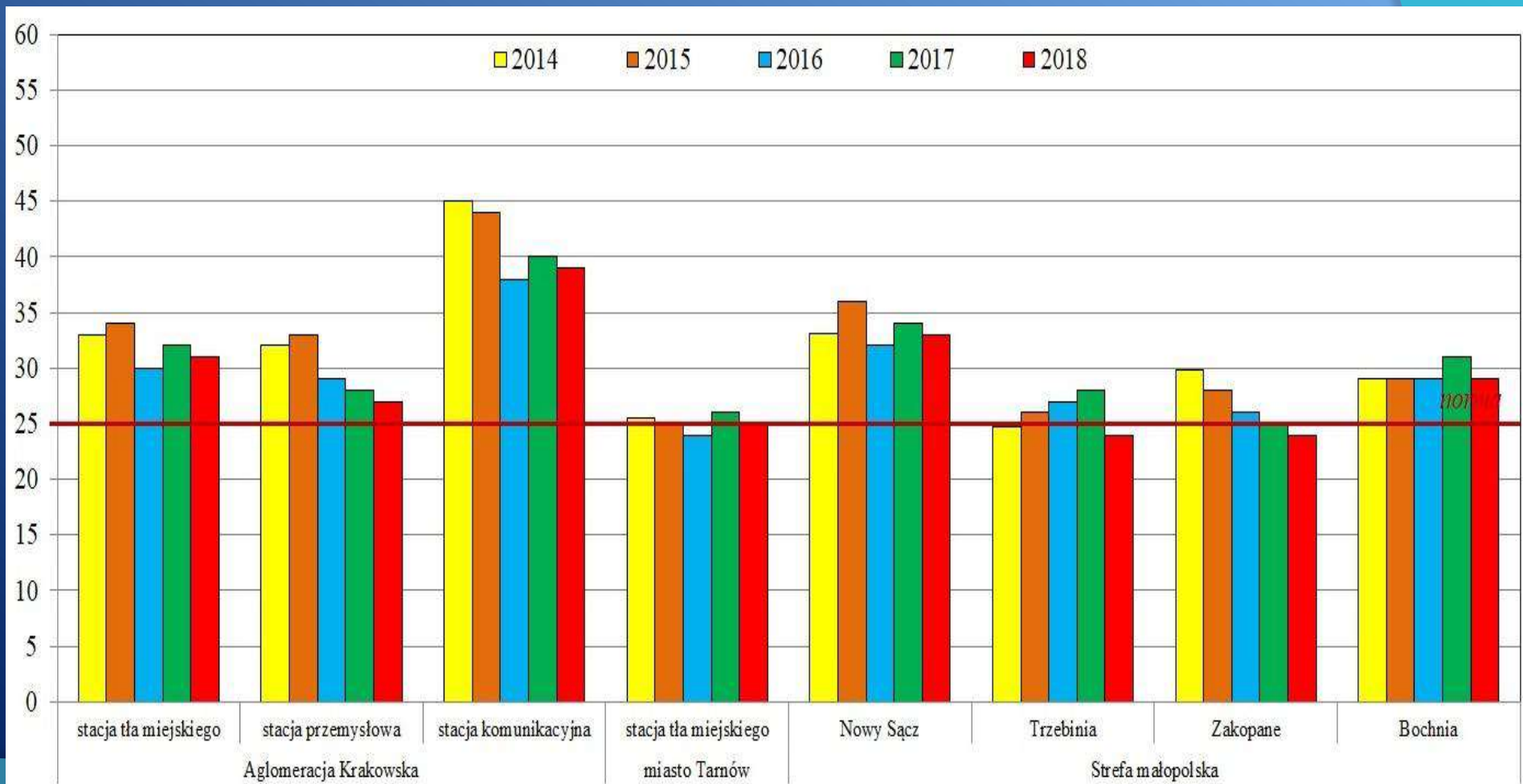
GIOŚ_Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Krakowie

Częstość przekraczania normy dobowej dla pyłu zawieszonego PM10 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] w latach 2014-2018

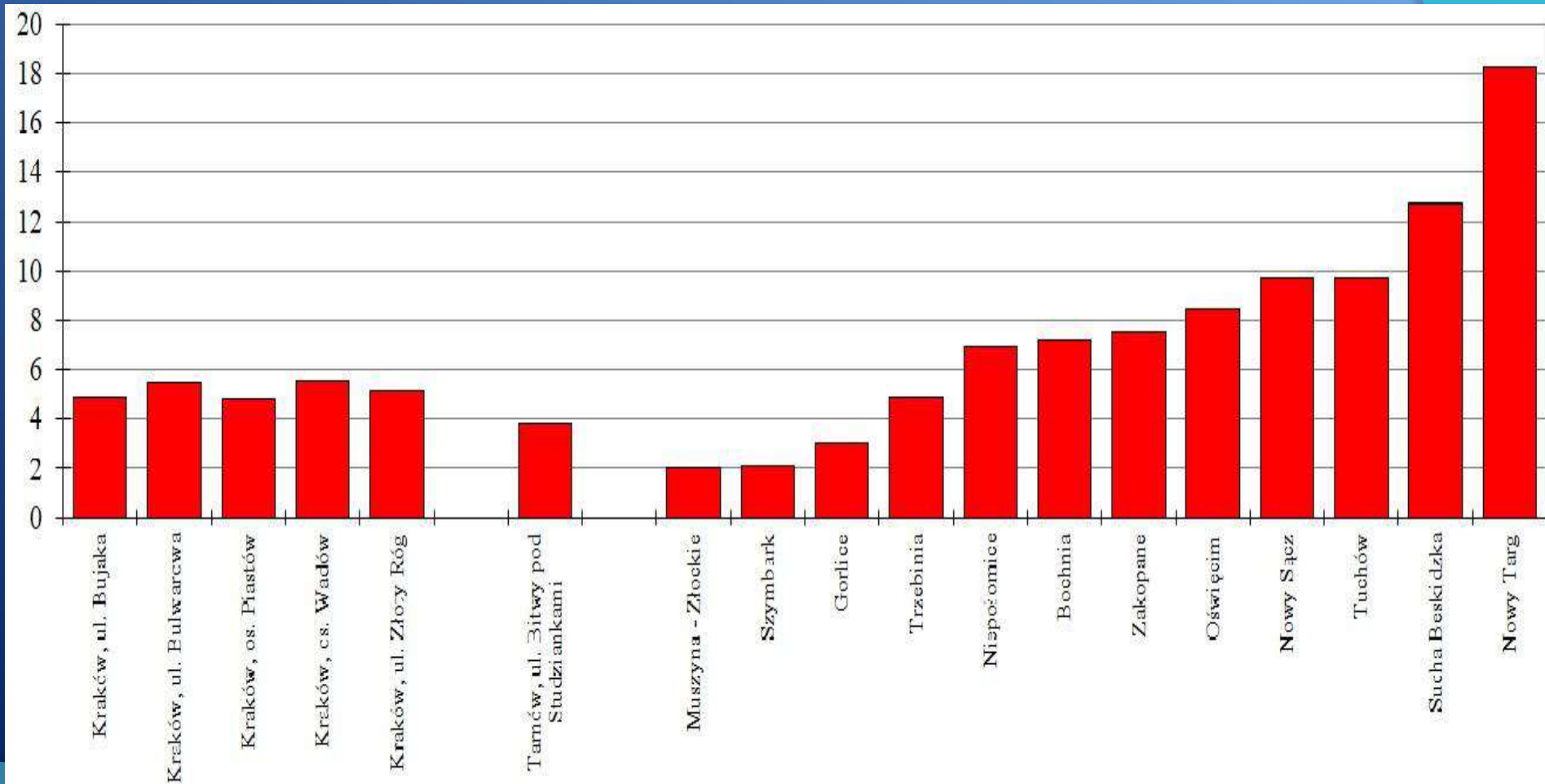
GIOŚ_Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Krakowie

Stężenia średnioroczne pyłu zawieszonego PM2.5[$\mu\text{g}/\text{m}^3$] w latach 2014-2018

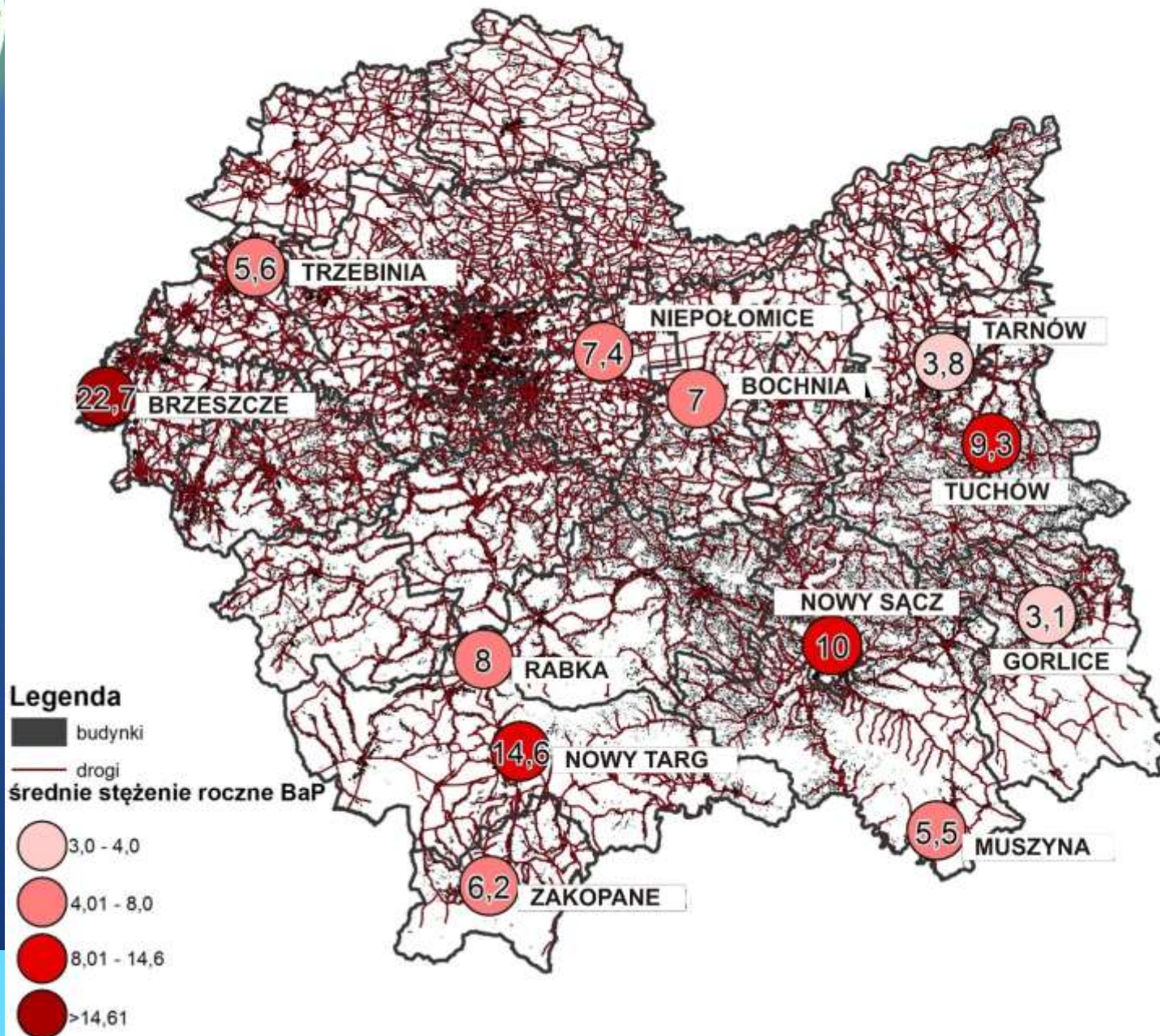
GIOŚ_Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Krakowie

Stężenia średnioroczne benzo(a)pirenu [ng/m³] w 2018 roku

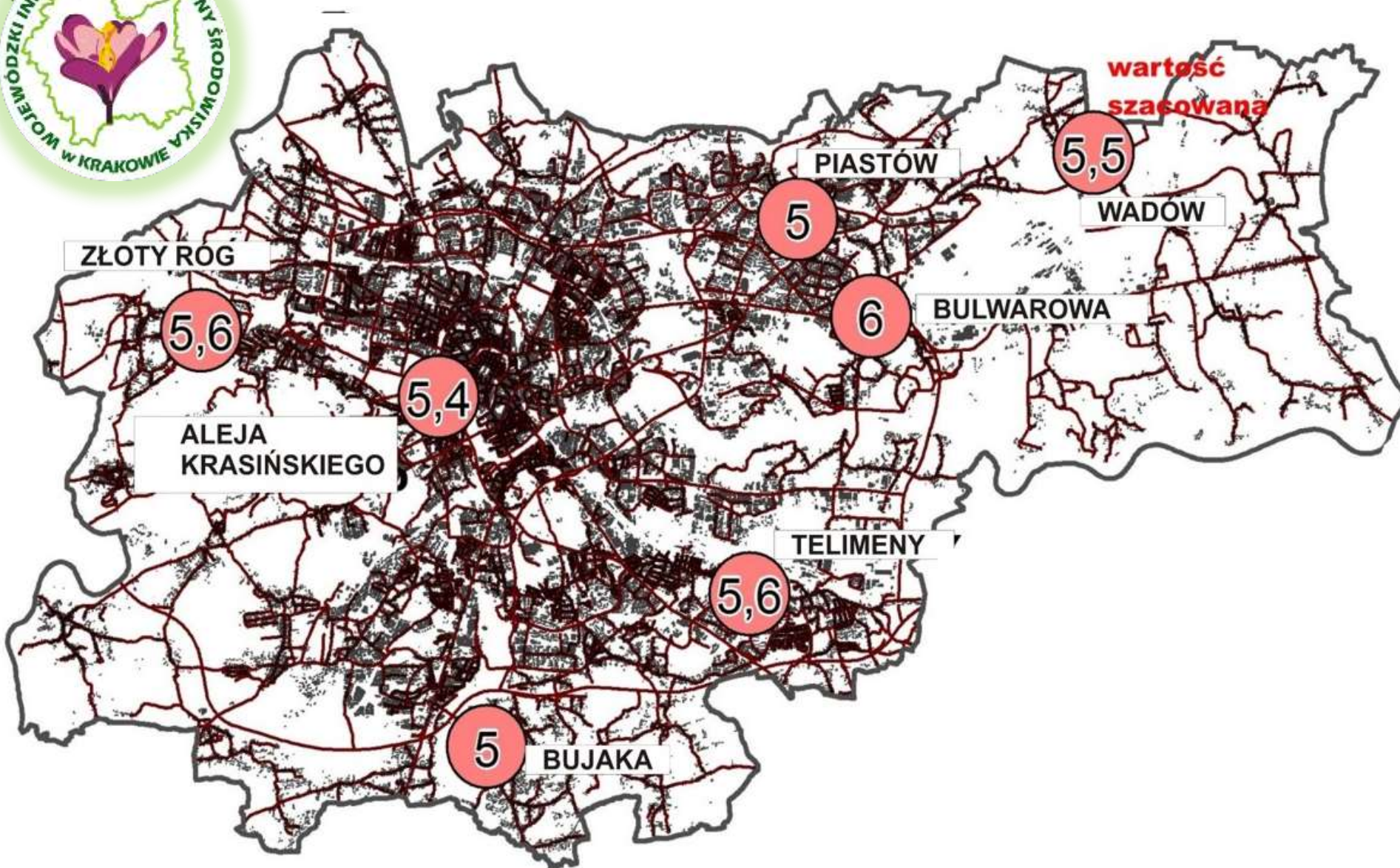

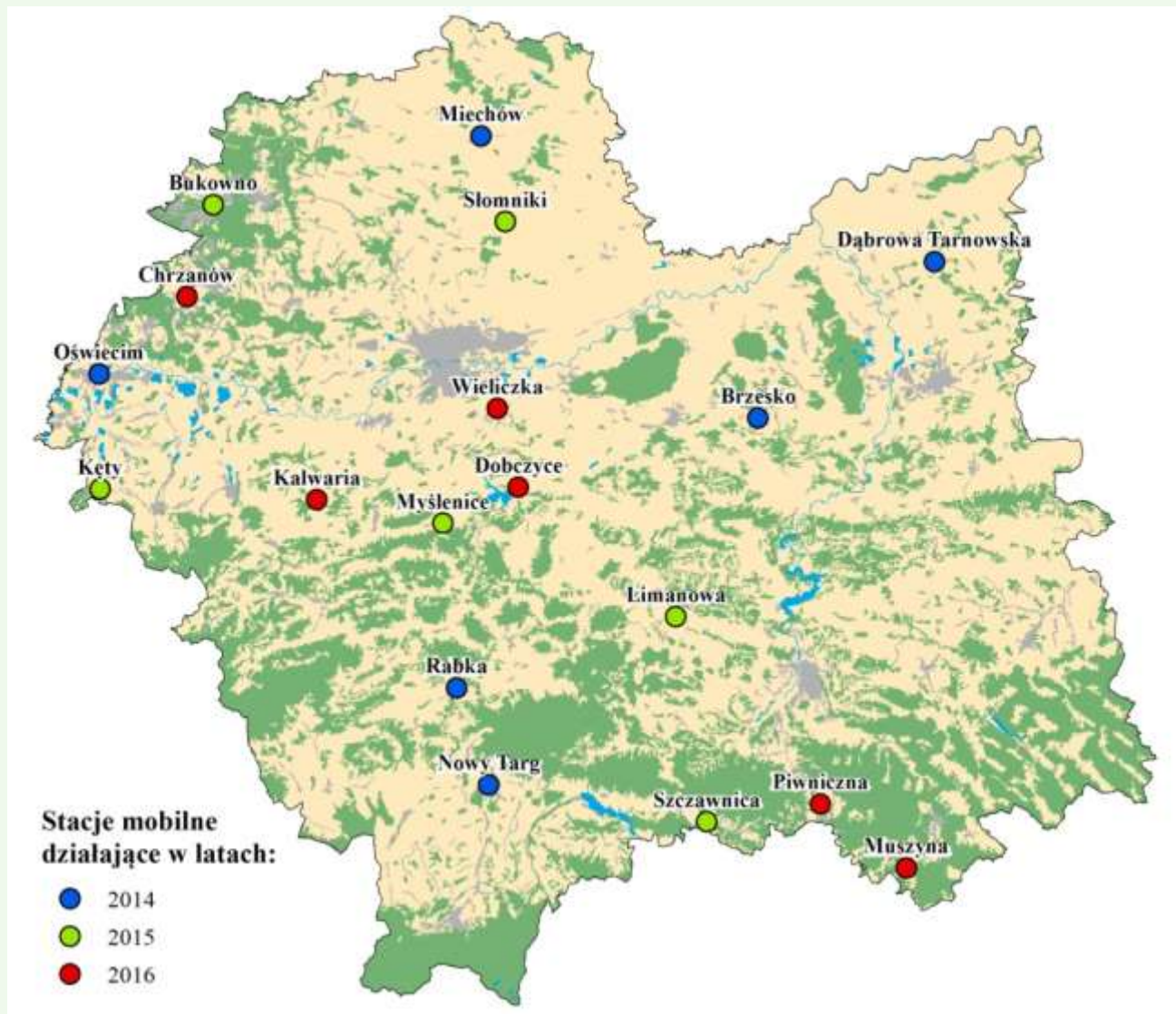
Wartości średnie roczne stężenia B(a)P zmierzone na terenie województwa małopolskiego (z wyłączeniem aglomeracji krakowskiej) w 2017 roku

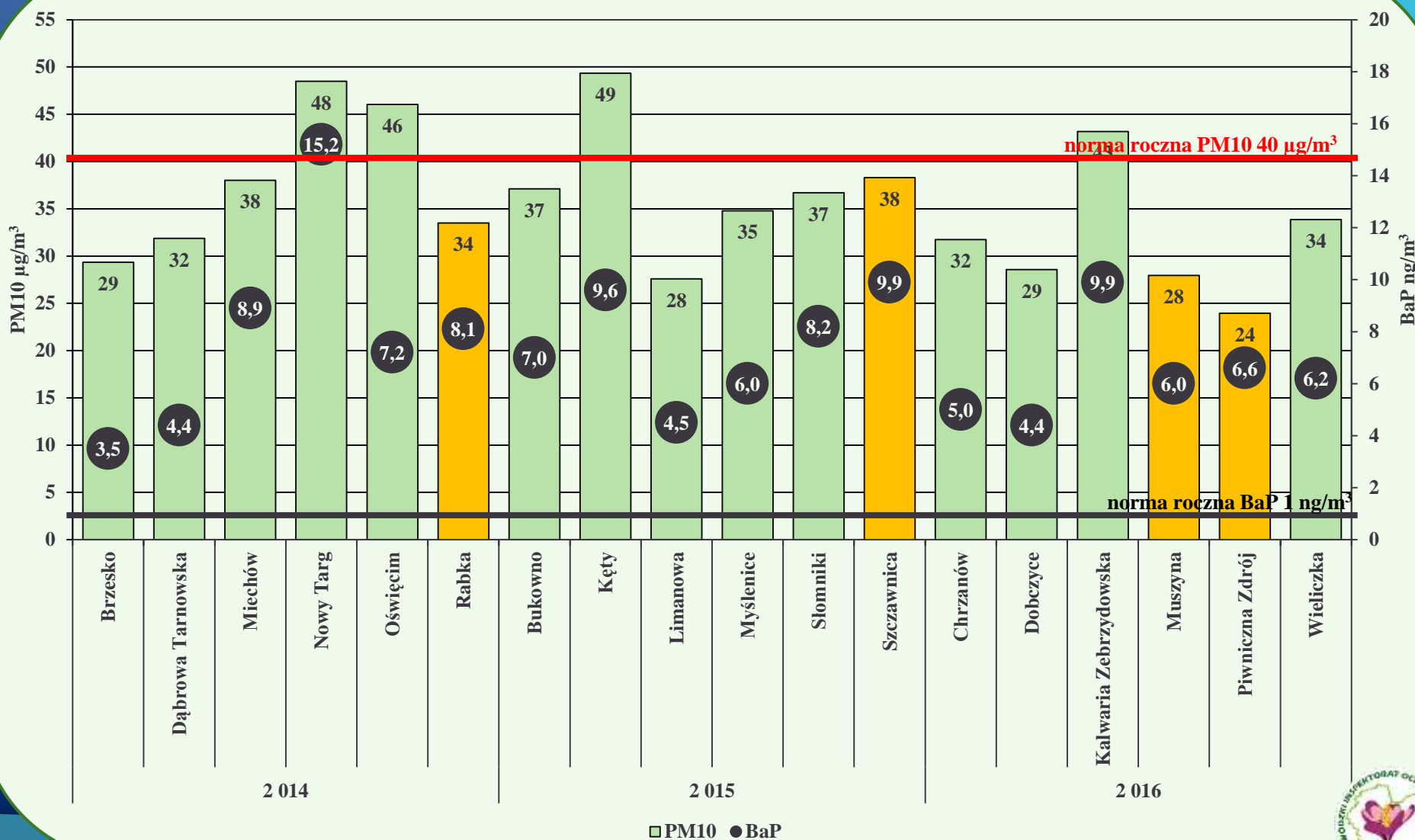
Stężenia B(a)P w 2017 roku w aglomeracji krakowskiej

Pomiary okresowe w latach 2014-2016

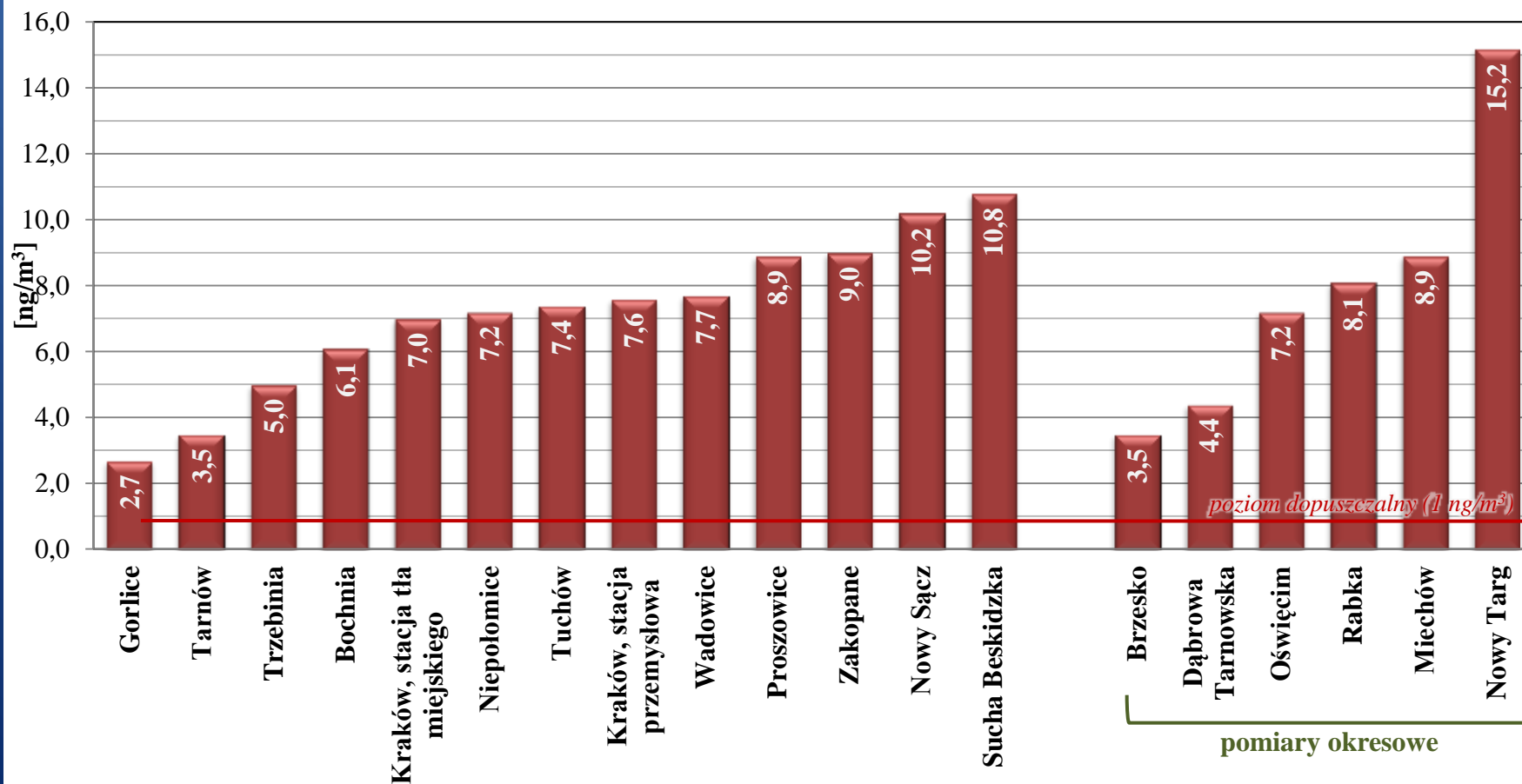

Pomiary okresowe w latach 2014-2016

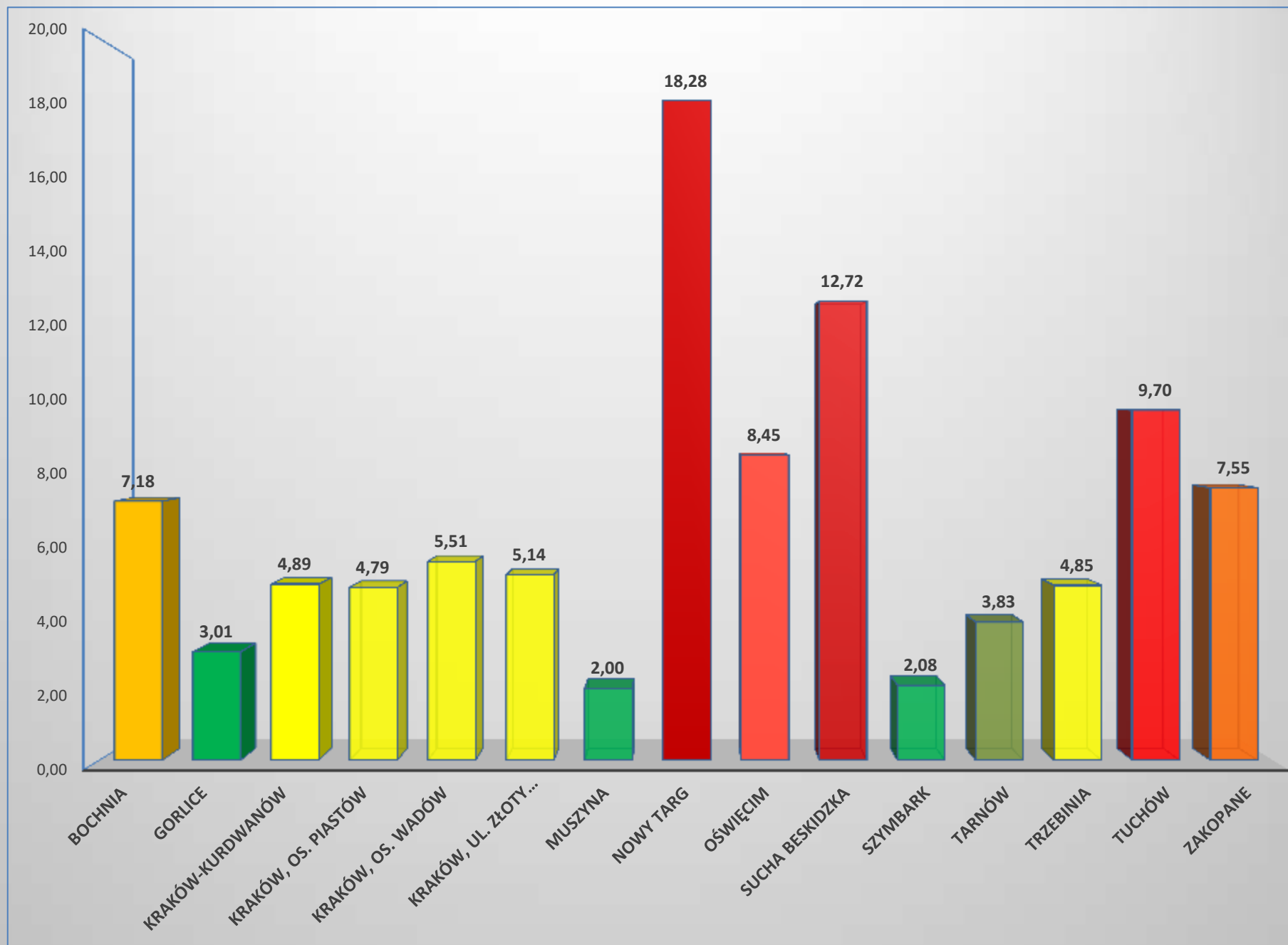

NALEŻY ZWIĘKSZYĆ TEMPO PROGRAMÓW NAPRAWCZYCH

Średnioroczne stężenia benzo/a/pirenu w pyle zawieszonym PM10 – 2014r.

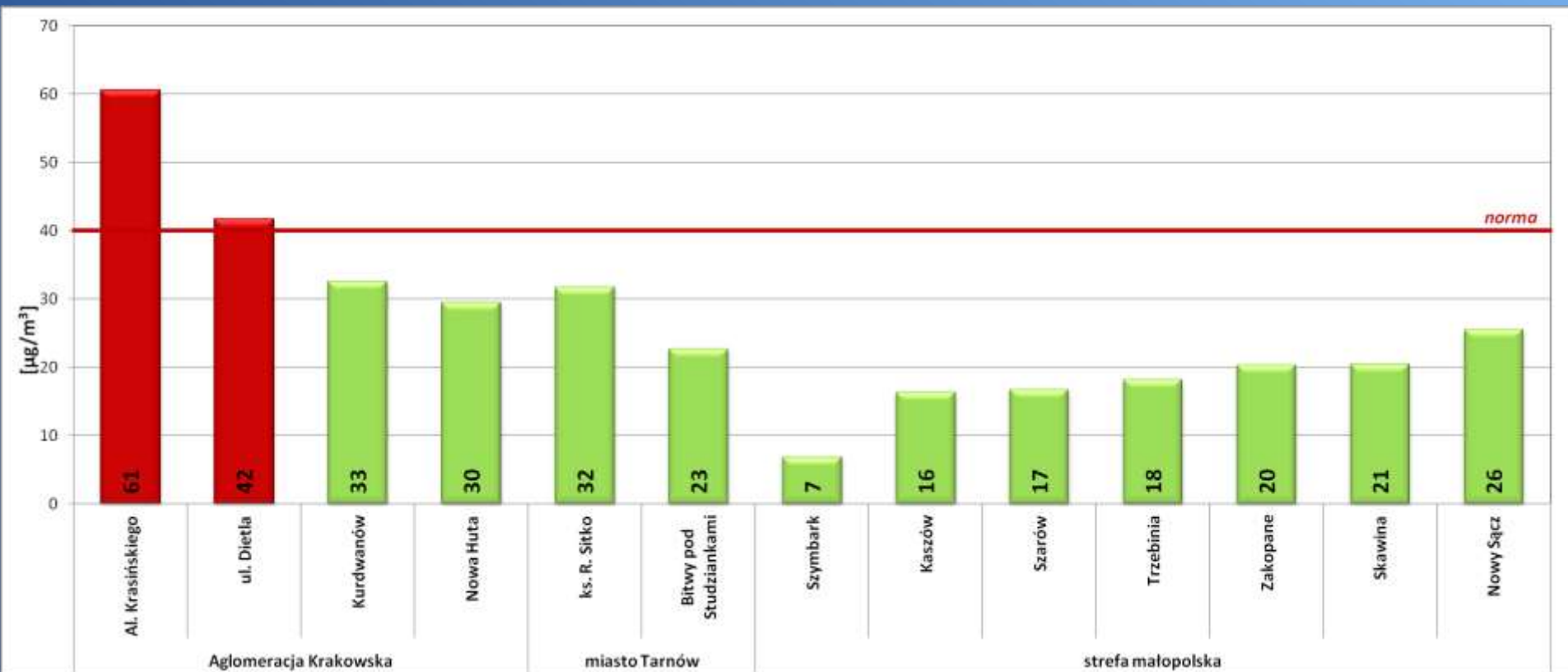

Średnie stężenia benzoapirenu w 2018r

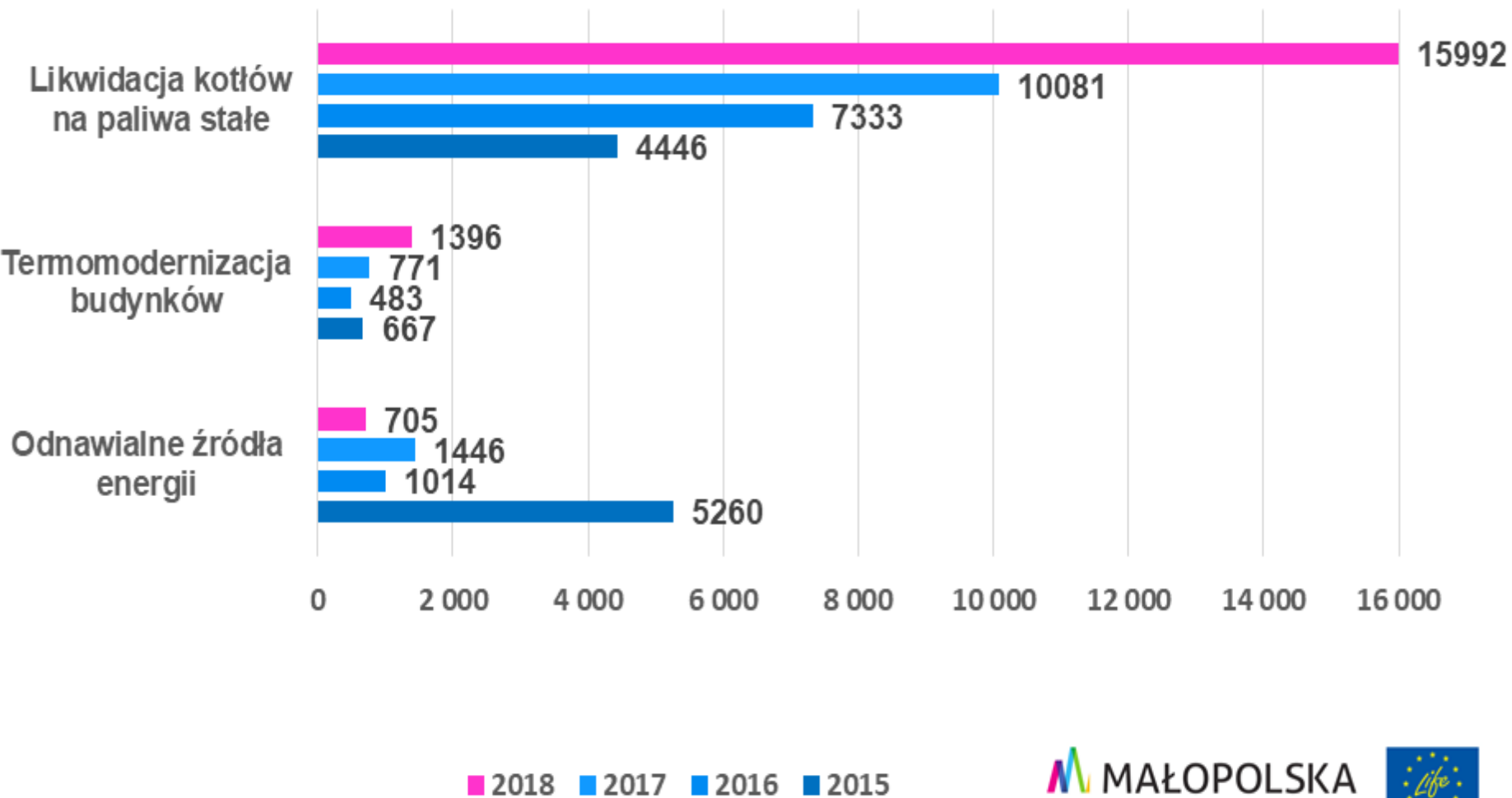

Stężenia NO₂ w 2017 roku w województwie małopolskim

Liczba inwestycji ograniczających niską emisję przeprowadzonych w Małopolsce w latach 2015-2018

Źródło: Sprawozdania gmin, Baza inwentaryzacji ogrzewania budynków w Małopolsce

GLÓWNE POSTULATY ZMIAN PRAWNYCH:

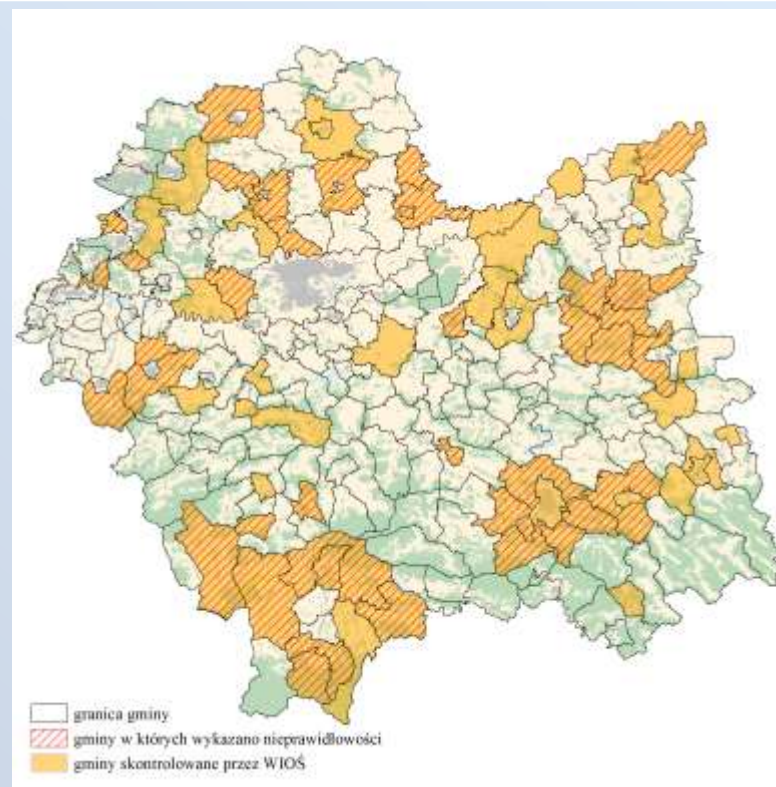
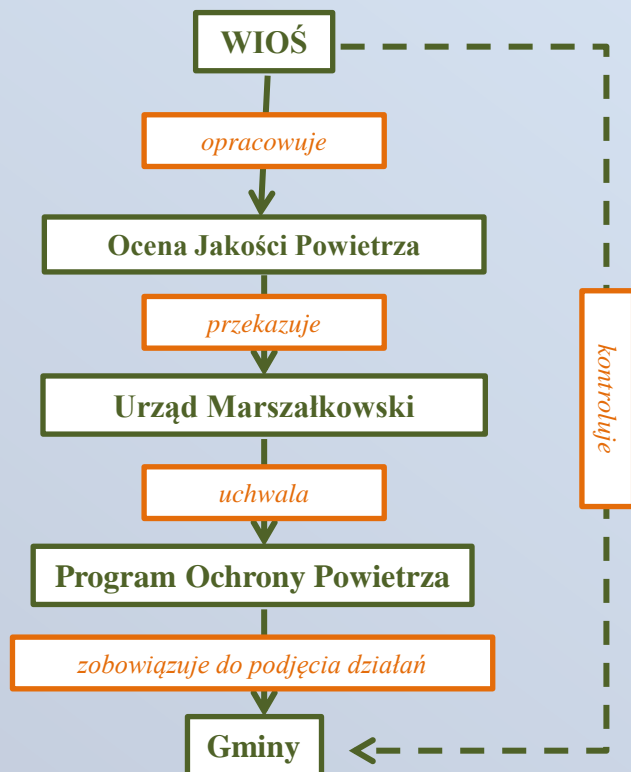
1. Uregulowanie parametrów jakościowych paliw stałych dopuszczonych do sprzedaży w Polsce w celu wyeliminowanie najgorszych gatunków węgla: miałów i mułów sprzedawanych osobom fizycznym - Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 27 września 2018 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych
2. Określenie parametrów technicznych i wielkości emisji zanieczyszczeń dla nowych kotłów na paliwa stałe instalowanych w budynkach oraz procedury kontroli tych parametrów przez służby kominiarskie - Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań dla kotłów na paliwo stałe
3. Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw określa także zasady kontrolowania jakości paliw stałych wprowadzanych do obrotu lub obejmowanych procedurą celną dopuszczenia do obrotu,
4. **Umożliwienie radzie miasta wdrożenia strefy ograniczonej emisji komunikacyjnej mającej na celu ograniczenie wjazdu dla samochodów nie spełniających wymagań norm spalin np. Euro 3 lub Euro 4. – brak**

PODSTAWY PRAWNE NADZOROWANIA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY POWIETRZA

Zgodnie z art. 96a. 1. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska; Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska mogą przystąpić do kontrolowania wykonywanych przez gminy zadań, określonych w programach ochrony powietrza w swoich województwach. Programy te powinny zawierać wykazy zadań dla konkretnych gmin, wyszczególniając zadania, które powinny być wykonane w latach 2013 – 2015. Następny cykl kontroli rozpocznie się w roku 2020 obejmie wszystkie gminy za lata 2017 – 2019.

Na podstawie art. 315a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, w przypadku niedotrzymania terminów realizacji zadań określonych w programach ochrony powietrza oraz planach działań krótkoterminowych organ za to odpowiedzialny podlega karze pieniężnej w wysokości od 50 000 zł do 500 000 zł. Karę pieniężną, w drodze decyzji, wymierza wojewódzki inspektor ochrony środowiska, biorąc pod uwagę ilość i wagę stwierdzonych uchybień oraz naruszonych przez organ obowiązków.

Wyniki kontroli realizacji Programów Ochrony Powietrza

Województwo	Okres	Liczba gmin zobowiązana do realizacji działań określonych w POP	Liczba kontroli przeprowadzonych przez WIOŚ w gminach	Liczba gmin, w których stwierdzono nieprawidłowości w realizacji POP	Wysokość kar nałożonych przez WIOŚ [w tys. zł]
	2014	90	16	1	0
	2015	90	23	5	0
	2016	90	45	40	560
	2017	182	18	17	20
	2018	182	27	25	170
RAZEM			129	88	750

Ustalenie wytycznych w sprawie kontroli gminnych Programów Ochrony Powietrza w latach 2017-2020

W ramach egzekwowania przez Wydział i Działy Inspekcji realizacji zadań, nałożonych na gminy programem ochrony powietrza ocenić należy:

- realizację redukcji pyłów PM10 zgodną z Programem Ochrony Powietrza dla Województwa Małopolskiego – plan działań w latach 2013 - 2015, uchwalonym przez Sejmik Województwa Małopolskiego uchwałą Nr XLII/662/13 z dnia 30 września 2013 (dotyczy 90 gmin zobowiązanych do realizacji działań naprawczych). **Od 2020 zgodnie z uchwałą Nr XXXII/451/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23 stycznia 2017 roku – dotyczy wszystkich 182 gmin,**
- gminne programy ochrony powietrza pod kątem prawidłowo prowadzonej inwentaryzacji źródeł emisji (gminy mogą korzystać z aplikacji udostępnionej na serwerze z Urzędu Marszałkowskiego służącej do inwentaryzacji źródeł ogrzewania w gminach),
- udzielanie dotacji celowej dla mieszkańców i jednostek objętych PONE na wymianę starych niskosprawnych pieców i kotłów wykorzystujących paliwa stałe z zachowaniem wytycznych ujętych w Programie Ochrony Powietrza dla Województwa Małopolskiego,

Ustalenie wytycznych w sprawie kontroli gminnych Programów Ochrony Powietrza w latach 2017 2020

- Uzupełnienie brakujących parametrów w bazach inwentaryzacji źródeł ciepła na terenie gminy, których wymiana była podstawą wyliczanych dotychczas redukcji emisji do powietrza. Dane dotyczące każdego lokalu powinny zawierać oprócz adresu, następujące informacje: **powierzchnię lokalu, informację czy jest to lokal w zabudowie zwartej czy wolnostojący, rok wymiany urządzenia, typ urządzenia grzewczego przed wymianą i po wymianie oraz efekt redukcji emisji w formie Mg pyłu PM10**. Należy też zamieścić uwagi dotyczące kontroli po zakończeniu przedsięwzięcia.
- Aktualizowanie na bieżąco bazy inwentaryzacji źródeł ciepła na terenie gminy, z perspektywą do roku 2023 w indywidualnych gospodarstwach domowych uwzględniającej również źródła, których wymiana została dofinansowana ze środków gminy.
- W trakcie kontroli ustalono, że baza inwentaryzacyjna Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego została uzupełniona w bardzo małym zakresie (około 30% budynków). W związku z powyższym zasadnym jest uzupełnienie bazy inwentaryzacji o pozostałe adresy.

Ustalenie wytycznych w sprawie kontroli gminnych Programów Ochrony Powietrza w latach 2017 2020

- **sposób przeprowadzania kontroli przez gminy przestrzegania wymagań uchwały w odniesieniu do urządzeń grzewczych w budynkach mieszkalnych.** Wójt, burmistrz i prezydent miasta mają kompetencje do prowadzenia kontroli przestrzegania przez mieszkańców przepisów o ochronie środowiska, w tym wymagań ujętych w uchwale Sejmiku Województwa Małopolskiego
- **sposób reagowania przez gminy na zdarzenia ekstremalne (II i III stopień zagrożenia) w ramach działań krótkoterminowych w sezonach grzewczych od sezonu 2016/2017.** Chodzi o realizację zadań zgodną z programem ochrony powietrza dla województwa małopolskiego. W szczególności sprawdzić należy czy gminy niezwłocznie umieszczały na swoich stronach internetowych informacje o przekroczeniach II i III poziomu zagrożenia w swojej strefie (po komunikatach z CZK) i jakie podejmowały działania. W sezonach grzewczych gminy powinny nasilić kontrole zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw,
- **czy gminy skorzystały ze szkoleń przeprowadzonych przez Urząd Marszałkowski i czy aktywnie informują swoich mieszkańców o konieczności wymiany pozaklasowych urządzeń grzewczych do roku 2023.**

Nakazuje się ocenianie w protokołach, realizacji przez gminy wytycznych, ujętych w aktualnych dla sprawdzanych okresów programach ochrony powietrza dla województwa małopolskiego. Chodzi o zapisy przy rozdziale : Działania Naprawcze.

KRAKÓW _ PODSUMOWANIE

- 1. W oparciu o dane ze stacji pomiarowej w dzielnicy Kurdwanów można stwierdzić, że w latach 2011 – 2017:**
 - średnioroczne stężenia pyłów PM10 i PM2,5 zmniejszyły się o około 25%;
 - krotkość przekraczania dopuszczalnych stężeń dobowych pyłu PM10 zmalała o 43%, lecz nadal jest dwukrotnie wyższa od ilości dopuszczalnej;
 - średnioroczne stężenia benzoapirenu zmalały o około 50% lecz nadal pięciokrotnie przekraczają dopuszczalną normę;
- 2. Pomiarы wykonane na stacjach komunikacyjnych wykazują:**
 - Punkt pomiarowy przy Alei Krasieńskiego – o 31% wyższe stężenie pyłu PM10 i o 40% pyłu PM2,5 niż przy punkcie pomiarowym tła miejskiego (Kurdwanów); ilość dobowych przekroczeń stężeń pyłu PM10 większa o 72%; przekroczenie średniorocznych dopuszczalnych stężeń NO₂ o 52% ;
 - Punkt pomiarowy przy ulicy Dietla – o 17 % wyższe stężenie pyłu PM10 i o 43 % większa ilość dobowych przekroczeń stężeń pyłu PM10 niż przy punkcie pomiarowym tła miejskiego (Kurdwanów); przekroczenie średniorocznych dopuszczalnych stężeń NO₂ o 5 % ;

WNIOSKI

1. Sukcesywne zmniejszanie emisji z uciążliwych urządzeń grzewczych pozwoli w przyszłym roku osiągnąć zgodne z normą średnioroczne stężenie pyłu PM10 w większej części Krakowa poza rejonami o dużym natężeniu ruchu komunikacyjnego;
2. Jeśli wyegzekwowany zostanie w Krakowie zakaz spalania paliw stałych w małych urządzeniach grzewczych, spadnie do około 4 ng/m^3 średnioroczne stężenie benzoapirenu. Dalszy spadek możliwy będzie po zredukowaniu emisji w gminach ościennych;
3. Należy z większym skutkiem zacząć wdrażać program ograniczania emisji komunikacyjnej. Bez spełnienia tego warunku:
 - nie będzie możliwe osiągnięcie zgodnej z wymogami, ilości dni w roku, bez przekroczeń dopuszczalnego średniodobowego stężenia pyłu PM10;
 - nie będzie możliwe osiągnięcie zgodnego z wymogami, średniorocznego stężenia drobnego pyłu PM2,5;
 - nie będzie możliwe osiągnięcie zgodnego z wymogami, średniorocznego stężenia pyłu PM10 w ciągach komunikacyjnych;
 - nie będzie możliwe osiągnięcie zgodnego z wymogami, średniorocznego stężenia dwutlenku azotu w ciągach komunikacyjnych

Nowe zadania określone w Programie Ochrony Powietrza dla województwa małopolskiego – planie działań krótkoterminowych, uchwalonym przez Sejmik Województwa Małopolskiego uchwałą XXXII/451/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23 stycznia 2017 roku na lata 2017 - 2019 będą rozliczane w 2020 r.

WIOŚ współpracując z Urzędem Marszałkowskim będzie egzekwował od gmin prawidłową inwentaryzację urządzeń grzewczych w budynkach mieszkalnych. Poprawne prowadzenie baz danych pozwoli określić rzeczywisty postęp ograniczania emisji i prowadzenie nadzoru nad ich funkcjonowaniem. W trakcie kontroli inspektorzy WIOŚ zobowiązują gminy, by skutecznie uświadamiały i informowały mieszkańców, że do 2023 roku będą musieli zlikwidować pozaklasowe urządzenia grzewcze. W swych działaniach gminy muszą być aktywne. Mogą to czynić różnymi metodami, w tym poprzez kontrole spalania, zwłaszcza w sezonie grzewczym. Stopień redukcji PM10 jest wykładnikiem skutecznego działania gmin i jeśli nie będzie zgodny z harmonogramem w Programie ochrony powietrza dla województwa małopolskiego, na gminy nakładane będą administracyjne kary pieniężne.

Dodatkowo, WIOŚ rozpoczął w tym roku kontrole palenisk małej mocy, użytkowane przez podmioty gospodarcze. Pobierane są próby do badań laboratoryjnych. Nawiązaliśmy również współpracę z PIH w zakresie stwierdzenia w obrocie paliw wątpliwej jakości. Egzekwujemy w porozumieniu z gminami zakaz spalania mułów i flotów. Zwróciliśmy się także do nadzoru budowlanego o sprawdzanie czy w oddawanych do użytku budynkach nie instaluje się niewłaściwych urządzeń grzewczych.

W roku przyszłym szczególną uwagę zwrócimy na kontrolę realizacji programów ochrony powietrza w gminach wokół Krakowa.

Dziękuję za uwagę!

EarthWorks ROBOTY
ZIEMNE

K. S. NADWIŚLANI